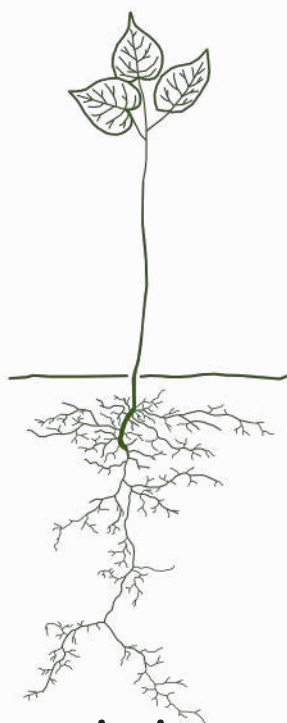

Správa o činnosti - 2025

Oz Pro Silva Slovakia

„Združovať, spolupracovať, podporovať, vzdelávať, radiť a zapájať sa. To všetko v mene prírode blízkeho hospodárenia v lesoch.“

TOP UDALOSTI

Medzinárodná
exkurzia Pro Silva
Slovakia v Maďarsku
str.7

V mesiaci november zorganizovala Pro Silva Slovakia pre svojich členov odbornú exkurziu v Pilíšskych lesoch, zameranú na prírode blízke hospodárenie v dubových porastoch.

Celoslovenský seminár
Pro Silva
str.4

Počas mesiaca máj sa v Slanských vrchoch konal odborný seminár OZ Východ (Lesy SR, š.p.) a OZ Pro Silva Slovakia zameraný na obnovu a výchovu bukových lesov v súlade s princípmi PBHL.

Príhovor

Ctené kolegyne, vážení kolegovia,

dovoľte mi zaželať Vám na úvod roka 2026 veľa zdravia, lásky, rodinnej pohody i pracovných úspechov. Máme za sebou v poradí štvrtý rok samostatnej éry nášho občianskeho združenia. Konštatujem, že získanie vlastnej právnej subjektivity v roku 2022 dalo dôležitý štart pre rozvoj našich aktivít. Osamostatnenie od štruktúry Slovenskej lesníckej komory bolo správnym rozhodnutím nielen z pohľadu potrebnej nezávislosti, ale aj z pohľadu celkovej akcieschopnosti, ktorá sa začala rýchlo prejavovať. Početné aktivity realizované v porastoch, vzájomná spolupráca, lektorské činnosti, propagácia PBHL, publikačná činnosť, externá a interná komunikácia, aktivity v oblasti legislatívnych procesov, tvorby stratégií, získavanie podpory a zdrojov, ekonomická stabilita združenia či medzinárodná spolupráca dokazujú, že naše občianske združenie je životaschopným a plne opodstatneným záujmovým subjektom vzniknutým na silných historických základoch. Potvrďuje to aj neustále narastajúca a mimoriadne pestrá členská základňa.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj v tom uplynulom sa Pro Silva Slovakia sústredila primárne na odborný rozvoj a propagáciu prírode blízkeho hospodárenia (PBHL) namiesto masívnych náborových kampaní. Naším cieľom je oslovovať najmä tých, ktorí v tomto prístupe vidia jasný zmysel a výzvu. Teší nás, že členskú základňu tvoria nielen právnické osoby, ale aj široké spektrum odborníkov – od lesníkov z praxe a manažérov cez vedcov, pedagógov, taxátorov a ekológov až po študentov a aktívnych dôchodcov. Tento pestrý odborný potenciál, posilnený o rastúci záujem kolegov zo zahraničia, vnímame ako náš najcennejší kapitál.

Relevantnosť nášho združenia potvrdzuje rastúci záujem o spoluprácu zo strany renomovaných inštitúcií. Kľúčovým pilierom je naša dlhodobá spolupráca s Lesníckou fakultou TU vo Zvolene, ku ktorej sa najnovšie pridáva aj rozbiehajúce sa partnerstvo s Technickou univerzitou v Košiciach. Našu odbornosť a kredibilitu navyše podčiarkuje strategický projekt s Národným lesníckym centrom (v rámci Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce), ako aj aktívne zastúpenie v odborných komisiách a širokom verejnom priestore.

Naše združenie vytvára slobodný priestor pre angažovanosť členov – právnických osôb aj jednotlivcov. Vzhľadom na narastajúcu administratívnu záťaž a zodpovednosť, realizovanú doteraz bezodplatne, je potrebné do procesov zapojiť širšie odborné kapacity. V roku 2025 sme sa preto sústredili na vypracovanie projektov, v ktorých Pro Silva Slovakia figuruje ako stabilný partner, čo členom umožní efektívnejšie naplňovať ciele v oblasti PBHL.

Milé členky, vážení členovia, vstupujeme do obdobia, ktoré pravdepodobne prinesie viaceré spoločenské a ekonomické výzvy. Pevne verím, že tieto okolnosti budú mať na chod nášho združenia, ako aj na vaše osobné a profesijné pôsobenie, len minimálny vplyv. Želám si, aby sme aj v roku 2026 zostali aktívnou komunitou a v hojnom počte sa stretávali na našich podujatiach s rovnakým nadšením pre spoločnú spoluprácu.

S úctou Michal Tomčík -
predseda OZ Pro Silva Slovakia.

Aktivity Pro Silva Slovakia na Slovensku

Výročná členská schôdza občianskeho združenia Pro Silva Slovakia 2025

Dňa 23. mája 2025 sa v hoteli Lineas v Prešove konala výročná členská schôdza Pro Silva Slovakia, ktorá prebehla podľa schváleného programu a bola uznášaniaschopná. Po otvorení zasadnutia a voľbe pracovných komisií bola vzatá na vedomie správa o činnosti združenia za rok 2024. Účastníci boli oboznámení aj so správou o hospodárení a so správou dozornej rady o kontrole hospodárenia za uplynulý rok. V ďalšej časti bol predstavený a následne schválený rozpočet na rok 2025 spolu s hodnotiacim stanoviskom kontrolného orgánu. Schôdza zároveň prerokovala a schválila plán činnosti a harmonogram akcií na nasledujúce obdobie. Po diskusii boli prijaté príslušné uznesenia a rokovanie bolo riadne ukončené.

*Otvorenie členskej schôdze,
predseda Ing. Michal Tomčík*

Výročná členská schôdza

Celoslovenský seminár Pro Silva Slovakia 2025

Dňa 23. a 24. mája 2025 sa konal odborným seminár, ktorého sa napriek daždivému počasiu zúčastnilo 91 účastníkov.

Prvý deň seminára patrilo prednáškam a diskusiám o prírode blízkom hospodárení v bukových porastoch, najmä o viac ako 20-ročnej aplikácii PBHL v demonštračnom objekte Kráľovčiek (LESY Slovenskej republiky, OZ Šariš, LS Hanušovce). Prezentované boli konkrétne výsledky týkajúce sa ťažby, prírastkov, ekonomiky či kalamít. Záver dňa bol venovaný legislatívnym rámcom inštitútu odborného lesného hospodárenia v susedných krajinách ako Poľsko (ProSilva Polonia - Daniel Lemke) a Česká republika (Pro Silva Bohemica - Ján Duda).

Druhý deň sa konala exkurzia priamo v objekte Kráľovčiek, za účasti členov združenia, zahraničných hostí, zamestnancov štátnej správy LH, Lesov SR š.p., Štátnej ochrany prírody SR a Strednej odbornej školy lesníckej v Prešove. Úvod patrilo pietnej spomienke na lesníka Miroslava Kováča a odhaleniu pamätnej tabule.

Počas celého dňa sa lesník Pavol Verčimák s účastníkmi podelil o svoje cenné praktické skúsenosti získané dlhoročným uplatňovaním princípov PBHL. V teréne prebiehala živá diskusia o prebudove bukových porastov, pestovaní deficitných drevín (javor, jaseň, dub, jedľa), škodách zverou či možnostiach adaptácie na klimatickú zmenu. Kráľovčiek (cca 600 ha) je významným dlhodobým príkladom úspešnej aplikácie PBHL, ktorá preukazuje jeho ekologické, ekonomické i spoločenské prínosy – od vyššej odolnosti a prírodnej štruktúry až po nižšie ekonomické náklady a lepšiu integráciu ochrany prírody.

Obhospodarovanie a predpisy programov starostlivosti o les do r. 2006

V období rokov 1988 – 2007 bolo obhospodarovanie lesov charakteristické uplatňovaním holorubného hospodárskeho spôsobu, s postupným prechodom na podrastový spôsob v pravidelných geometrických tvaroch a s krátkou obnovnou dobou. Obdobie 2008 – 2017 sa vyznačovalo zotrvaním na princípoch podrastového hospodárenia s prechodom na účelový hospodársky spôsob. V porastoch vo veku pred začiatkom obnovnej ťažby sa už spravidla neplánovali žiadne zásahy, uplatňoval sa tzv. predťažbový kľud. Do roku 2006 bol v rubných porastoch v širšom území uplatňovaný podrastový hospodársky spôsob, prevažne formou dvojfázových clonných rubov realizovaných na pásových obnovných prvkoch, ktoré boli do porastu vkladané viac-menej pravidelne.

V predrubných porastoch, ktoré tvorili podstatnú časť celého objektu, boli plánované len slabé, prípadne žiadne výchovné zásahy. Plánovaná bola nízka intenzita prebierok, len na úrovni 7 – 11 % zo zásoby, čo predstavovalo približne 22 až 28 m³/ha. V porovnaní s objektívne vypočítanými decenálnymi prebierkovými percentami z rastových tabuliek pre podmienky Slovenska by bolo možné plánovať zásahy s intenzitou 14 – 15 (18) %.

Mladý les ponechaný na autoredukciu - ekonomicky najlacnejší spôsob výchovy lesa

Dlhodobá koncepcia obhospodarovania po roku 2006

Po útlme plánovaného podrastového hospodárskeho spôsobu v skupinách a pásoch sa hlavným princípom obhospodarovania porastov stal účelový hospodársky spôsob, uplatňovaný v stromovej a skupinovej forme (skupinová forma najmä pri drevine dub). Zastúpené dreviny sa dokážu prirodzene zmladzovať pod rozvoľnenými korunami materského porastu.

Základnou ťažbovou jednotkou je konkrétny strom, hlúčik alebo skupina stromov. Takto cielený výber predstavuje nielen prostriedok postupného uvoľňovania zápoja a umožnenia prieniku svetla do spodnej vrstvy porastu, čím sa vytvárajú priaznivé podmienky pre odrastanie prirodzeného zmladenia, ale zároveň aj postup, ktorý dáva každému stromu možnosť dorásť do svojho rastového optima. Týmto optimom je dosiahnutie cieľovej hrúbky 50 – 60 cm a približne zdvojnásobenie objemu, ktoré môžu stromy dosiahnuť po uvoľnení korunového priestoru v priebehu realizovaných zásahov.

Tento spôsob hospodárenia je mimoriadne ekonomicky efektívny pre dreviny produkujúce cenné drevo, ako sú dub, javor, jaseň či brest, pričom nevyníma ani drevinu buk. Pri štandardných postupoch obnovy tieto stromy často nedosahujú svoje optimálne rozmery rubnej zrelosti, ale sú vyťažené predčasne, čím sa stráca možnosť dosiahnuť vyšší a reálnejší ekonomický efekt. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať drevine dub, aby bol naplno využitý jej produkčný potenciál. Pri jeho jednotlivom, resp. hlúčikovom zmiešaní sa uvažuje s jeho ponechaním do druhej generácie buka, ktorý je v daných porastoch dominantnou drevinou.

V obnove lesa bude prevažovať prirodzená obnova, pričom umelou obnovou budú cielene vnášané aj iné dreviny, napríklad jedľa (JD), spravidla formou oplôtkov. Na zabezpečenie žiaduceho drevinového zloženia sa bude citlivo pracovať so svetelnými podmienkami. Výchovné zásahy formou prečistiek bude možné obmedziť (maximálne využitie autoredukčných procesov), resp. znížiť ich intenzitu na minimum. Zásahy budú smerované predovšetkým na odstránenie predrastlíkov, nekvalitných jedincov a na prípadnú druhovú úpravu v prospech cenných listnáčov a ostatných vnesených drevín.

Intenzita ťažbových zásahov sa bude aj v budúcnosti pohybovať v rozmedzí približne 15 - 25 %, pričom pre každý porast bude stanovená individuálne na základe posúdenia jeho aktuálneho stavu a očakávaného vývoja. V predrubných porastoch sa už realizujú a aj naďalej budú realizovať silnejšie úrovňové zásahy s intenzitou 12 - 16 %; v porastoch do veku 50 rokov jeden- až dvakrát za decénium a v porastoch nad 50 rokov raz za decénium. Cieľom týchto zásahov je uvoľniť koruny najkvalitnejším a najprírastavejším jedincom, pripraviť porasty na fruktifikáciu a následnú postupnú prirodzenú obnovu, ako aj zvýšiť ich statickú stabilitu.

Plodná diskusia o PBHL priamo v lese.

Pamätná tabuľa venovaná lesníkovi Miroslavovi Kováčovi.

Medzinárodná exkurzia Pro Silva Slovakia v Maďarsku

V dňoch 6. – 7. novembra 2025 zorganizovala Pro Silva Slovakia pre svojich členov odbornú exkurziu v Pilíšskych lesoch (www.parkerdo.hu), zameranú na prírode blízke hospodárenie v dubových porastoch (PBHL).

Prvý deň exkurzie bol venovaný teórii a technológiám – takmer 50 účastníkov sa oboznámilo s princípmi prírode blízkeho hospodárenia a spoznalo moderné softvérové nástroje, ktoré napomáhajú efektívnemu manažmentu lesov.

Druhý deň exkurzie patrilo praxi. Účastníci mali možnosť vidieť terénne ukážky konkrétnych porastov a oboznámiť sa s dlhodobo sledovanými charakteristikami prostredia, ako sú vlhkosť pomery, teplotné podmienky pôdy a klímy, dynamika obnovy drevín či prírastkové ukazovatele.

Exkurzná trasa viedla porastami rôznych vývojových štádií, v ktorých sa už od roku 1999 uplatňuje hospodárenie založené na výberkových princípoch. Výsledkom sú štruktúrované porasty bez holín, ktoré sú prirodzenou súčasťou tohto územia a zároveň presvedčivým dôkazom, že prírode blízke hospodárenie funguje v praxi.

Individuálne sú niektoré stromy presne identifikované a dlhodobo monitorované.

Takto pestované duby sú zhodnotené vysokou trhovou cenou.

Medzinárodnú exkurziu hodnotíme ako mimoriadne prínosnú a inšpiratívnu, najmä pre odborníkov, ktorí sa každodenne venujú problematike dubových porastov. Zdieľanie úspešných príkladov prírode blízkeho hospodárenia je kľúčom k udržateľnej budúcnosti našich lesov.

Prírode blízke hospodárenie lesov spája odborníkov aj verejnosť a prináša hmatateľné výsledky

S radosťou Vám predstavujeme výsledok širokej spolupráce. Dokumentárno-propagačný film LES V HARMÓNII S ČLOVEKOM, ktorý sa venuje prírode blízkeho hospodáreniu v lesoch (PBHL) vznikol vďaka spojeniu odborníkov z lesníctva, ochrany prírody, vedy a výskumu. Film je určený nielen odbornej, ale najmä laickej verejnosti.

Počas 52 minút film približuje históriu využívania lesov na Slovensku, pričom neopomína ani súčasné výzvy a prináša rôzne pohľady na ich obhospodarovanie. Vysvetľuje, ako šetrnejšie hospodárenie dokáže chrániť lesy, pomáhať pri zvládaní klimatických zmien a zároveň prinášať ekonomické, ekologické aj spoločenské prínosy.

Film prezentuje konkrétne úspechy prírode blízkeho hospodárenia očami štátnych aj súkromných obhospodarovateľov lesa. Diváci nazrú do dubových, bukových, jedľovo-bukových a smrekových lesov, ako aj do lesov nachádzajúcich sa v chránených územiach.

Združenie Pro Silva Slovakia sa spoluautorsky podieľalo na celom procese tvorby filmu, vrátane prípravy scenára. Osobitné poďakovanie patrí nášmu členovi Eduardovi Apfelovi za pôvodnú myšlienku. Na tohtoročnom festivale Agrofilm bol film ocenený Cenou rektora Technickej univerzity vo Zvolene. Pre naše združenie predstavuje efektívny nástroj propagácie prírode blízkeho hospodárenia smerom k odbornej a laickej verejnosti.

Záber z filmu.

Prevzatie ceny zľava:

M. Tomčík, S. Sadloňová, M. Golian

Pro Silva Slovakia o. z. ako žiadateľ o granty a partner v projektoch

Pro Silva sa v roku 2025 uchádzala o viacero grantov – či už samostatne, alebo ako partner vo väčších konzorciách. Prvá projektová žiadosť podaná v roku 2025 do nadácie Slovenskej sporiteľne, nám žiaľ nebola schválená, treba však spomenúť že príprava projektovej žiadosti stála úsilie našich členov. Kontinuálne úsilie našich členov vložené do prípravy projektov však prinieslo svoje ovocie v podobe schváleného projektu slovensko-švajčiarskej spolupráce (bližšie informácie nižšie).

Pro Silva Slovakia sa tiež zapojila do prípravy projektovej žiadosti podanej v rámci výzvy LIFE-PLP ako projektový partner medzinárodného konzorcia pozostávajúceho z členských organizácií celoeurópskej Pro Silvy. Tento projekt bol v čase tvorby tejto správy predbežne vybraný na financovanie

Otváracia konferencia k projektom podporeným v rámci výzvy BIO02 „Posilnenie biodiverzity v chránených územiach“

Dňa 19.11.2025 sa konala otváracia konferencia k všetkým schváleným projektom organizovala Národná koordinačná jednotka švajčiarsko-slovenskej spolupráce Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Odbor grantov EHP a Nórska a Švajčiarskeho príspevku. Program stretnutia pozostával z úvodných inštrukcií a následne boli prezentované úspešné projekty, medzi ktoré patria:

- zachovanie a podpora biodiverzity v ochrannom pásme národného parku Nízke Tatry v lokalite Kráľovská Ľubeľa - Pavol Majko, Občianske združenie Les
- prírode blízke manažmentové prístupy a moderné technológie pre podporu biodiverzity - Peter Balogh, Národné lesnícke centrum
- podpora ekologickej konektivity prostredníctvom nášľapných kameňov biodiverzity v lesoch Národného Parku Slovenský raj - Ján Scheffer, Daphne - Inštitút aplikovanej ekológie
- zlepšenie vodného režimu dunajských riečnych ramien - Miroslava Rakovská, BROZ ochrannárske združenie
- zlepšenie podmienok na záchranu kľúčových druhov živočíchov pre biodiverzitu Národného parku Muránska planina - Jerguš Tesák, Lesmír, o. z
- posilnenie biodiverzity, odolnosti a konektivity Pieninského národného parku Katarína Butkovska, WWF Slovensko

Projekt švajčiarsko-slovenskej spolupráce

Projekt „Príroda blízke manažmentové prístupy a moderné technológie pre podporu biodiverzity“ (SilvaTech4TREES) zameraný na podporu biodiverzity a prírode blízke hospodárenie v chránených územiach, predložil žiadateľ (NLC) v rámci programu švajčiarsko—slovenskej spolupráce, v konzorciu s Pro Silva Slovakia, o. z. , Univerzitou aplikovaných Vied v Berne (Švajčiarsko) a spoločnosťou Lesy Mesta Spišská Belá s.r.o. Táto spolupráca umožní efektívne prepojenie praktického lesníctva s najnovšími vedeckými poznatkami umocnené medzinárodnou výmenou skúseností.

V rámci projektu žiadateľ plánuje vykonať nasledovné opatrenia:

- terénne výskumy za využitia moderných metód, vrátane laserového skenovania a iných inovatívnych technológií na podrobné mapovanie mikrobiotopov stromov a priestorovej štruktúry lesa,
- zriadenie marteloskopových plôch ako trvalých výučbových lokalít na praktickú výučbu prírode blízkeho manažmentu priaznivého pre biodiverzitu (Viac na: <https://martelage.sylvotheque.ch/>),
- dlhodobý monitoring cieľových a biotopových stromov označených RFID čipmi a sledovaných prostredníctvom zariadenia ARBOTON

Dňa 16. 04. 2025 na mestskom úrade v Spišskej Belej Národné lesnícke centrum ako hlavný partner v rámci prípravy projektu „SilvaTech4TREES“ usporiadalo stretnutie zástupcov miestnych komunít. Všetkým účastníkom stretnutia bol predstavený pripravovaný projektový zámer s konkrétnymi aktivitami a možnosťou zapojenia. Záujmovú skupinu tvorili zástupcovia študentov, klubu seniorov, samosprávy, marginalizovaných skupín a miestnych obyvateľov. Z pohľadu Správy TANAP-u je projekt v súlade so strategickými cieľmi ochrany prírody a krajiny v území národného parku a má potenciál stať sa modelovým príkladom aplikácie prírode blízkeho princípu v praxi.

Konferencia k projektu.

Dve návštevy z Nemecka

V priebehu roka 2025 hosťovala Pro Silva Slovakia dve návštevy z Nemeckej spolkovej republiky – obidve zo štátu Brandenbursko

ANW (Arbeitsgemeinschaft Naturgemäße Waldwirtschaft) je organizácia založená v Nemecku v roku 1950 s cieľom podporovať uplatňovanie prírode blízkeho lesného hospodárstva. Organizácia ANW je nemeckým členom celourópskej Pro Silvy. ANW má svoje pobočky v jednotlivých nemeckých štátoch – v štáte Brandenbursko je to práve ANW Brandenburg. Exkurzia pozostávala zo 47 členov a tlmočníčky Jany Tschiedel. Odborný program na Slovensku trval 5 dní – od 2. do 6. júna 2025.

Prvý deň, pondelok 2. júna 2025, zamierili nemeckí lesníci na lesnú správu Duchonka, kde ich Ing. Dušan Mikuš sprevádzal v dubových a bukových lesných porastoch Považského Inovca. Exkurzia sa zamerala na uplatňovanie nerúbaňových foriem hospodárenia ako aj hospodárenie v trvalo viac-etážových porastoch. Diskusie sa zamerali aj na primerané množstvá drevnej hmoty ponechávanej v poraste, aj to v nadväznosti na možné ohrozenie lesov hmyzom, od ponechania 5 stromov na ha až po myšlienky ponechávania 100 m³ mŕtveho dreva na 1 ha. Delegáciu zaujali aj ukážky zrealizovaných aj pripravovaných vodozádržných opatrení v lesoch.

V utorok navštívila skupina v sprievode prof. Stanislava Kucbela NPR Boky a NPR Badínsky prales. Po presune na východ Slovenska, navštívili nemeckí lesníci NP Poloniny kde ich sprevádzal Ing. Milan Piroš – v stredu si skupina prehliadla NPR Rožok a štvrtok bol venovaný celodennej exkurzii do NPR Stužica. Posledný deň exkurzie, 6. júna 2025, ich Jaroslav Kovalčík previedol náučným chodníkom v Smolníckej Osade, najstaršom demonštračnom objekte prírode blízkeho hospodárenia na Slovensku. Vo štvrtok a piatok sa k skupine pripojil aj ďalší člen nášho občianskeho združenia, Ing. Ján Schurger, ktorý pomohol s tlmočením.

Návšteva nemeckých lesníkov z ANW Brandenburg na Slovensku

Študijná cesta zamestnancov Brandenburských štátnych lesov

V auguste 2025 nás navštívili štyria zamestnanci Brandenburských štátnych lesov, pripravujúci sa na štátnu skúšku. Slovensko bolo jednou z ich zastávok počas študijnej cesty po okolitých krajinách, ktorej cieľom bolo oboznámiť sa s fungovaním lesníctva v rôznych štátnych a prírodných podmienkach.

Kolegovia navštívili Demonštračný objekt Pro Silva Kráľovčik, odborný sprievod zabezpečovali Ing. Mikluš Pavel, Ing. Roth Tibor a miestny lesník Verčimák Pavel. V teréne skupina absolvovala ukážky stavu bukových porastov obhospodarovaných prírodou blízky spôsobom od roku 2006. Boli prezentované postupy obnovy, stav a vývoj prirodzeného zmladenia, výchova mladín pri plnom využití autoredukčných procesov. Na skusných plochách boli odprezentované výsledky sledovania zvýšených objemových prírastkov s pozitívnym dopadom na zvýšenú hodnotovú produkciu cieľových stromov. Jedna zastávka bola aj v neštátnom neodovzdanom lese, kde sa už 3 desaťročia nevykonávajú hospodárske zásahy a plocha je využívaná na porovnanie štruktúry a produkcie lesných porastov k porastom v objekte Kráľovčik s lesníckymi postupmi podľa princípov Pro Silva.

Hostia ďalej absolvovali v sprievode našich členov a kolegov z katedry pestovania lesov Lesníckej fakulty vo Zvolene exkurziu v demonštračnom objekte Pro Silva Donovaly-Mistríky, kde sa diskutovalo o všeobecných otázkach lesníctva, ale aj o špecifikách praxe lesného hospodárenia na Slovensku. Osobitná pozornosť bola venovaná využitiu prírody blízkyh pestovných koncepcií a ich praktickej implementácii.

Popoludní exkurzia pokračovala v Badínskom pralese, kde sa diskusie sústredili predovšetkým na význam pralesových rezervácií. Tieto oblasti slúžia ako cenné objekty na sledovanie vplyvu environmentálnych zmien na lesné ekosystémy pri vylúčení priameho ľudského zásahu. Získané poznatky z nenarušených prírodných procesov sú zároveň základom pre formulovanie koncepcií prírodne blízkeho lesného hospodárstva.

Exkurzia v Badínskom pralese.

Sprievod v bukových lesoch Slanských vrchov

Ukážky manažmentu výberkových lesov pre zamestnancov správy NP Slovenský raj

Dňa 8. apríla 2025 zorganizovalo vedenie Správa NP Slovenský raj v spolupráci s Pro Silva Slovakia celodennú odbornú exkurziu v lesoch Smolníckej osady. Podujatia sa zúčastnila väčšina zamestnancov správy národného parku naprieč všetkými organizačnými útvarmi.

Exkurzia bola tematicky zameraná na praktické ukážky výberkových lesov, najmä na štrukturalizáciu porastov, uplatňovanie záujmov ochrany prírody vo vzťahu k sústave Natura 2000 a na problematiku biotopov.

Výberková štruktúra lesov na Smolníckej osady.

Účastníci odbornej exkurzie.

Výjazdové rokovanie predstavenstva Pro Silva Slovakia v Národnom parku Slovenský raj: stratégia, projekty a prírode blízke hospodárenie v lesoch

V dňoch 20. – 21. 8. 2025 sa na území Národný park Slovenský raj uskutočnilo výjazdové rokovanie predstavenstva Pro Silva Slovakia. Hlavným cieľom stretnutia bolo prerokovanie aktuálnych otázok súvisiacich s fungovaním občianskeho združenia.

Program rokovania sa zamerával najmä na pripomienkovanie pripravovanej stratégie Pro Silva Europe, vyhodnotenie plnenia schváleného plánu úloh na rok 2025 a zhodnotenie finančnej situácie združenia. Diskutovalo sa aj o možnostiach zapojenia sa do projektov a dotačných schém v rámci rezortov Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvo životného prostredia SR a Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ako aj o pripravovanom projekte LIFE na úrovni Pro Silva Europe a o pripomienkach k problematike EUDR.

Predstavenstvo Pro Silva zľava: M. Vančo, F. Písarčík, M. Tomčík, P. Mikluš, D. Mikuš, P. Valek, M. Vanous

Doplňkovou súčasťou programu boli terénne ukážky a odborné konzultácie zamerané na prírode blízke hospodárenie v lesoch (PBHL) v podmienkach národného parku, a to vo vzťahu k manažmentu lesných aj nelesných ekosystémov a k jednotlivým zónam ochrany.

Odborníci z Pro Silva Slovakia lektorovali na Čiernom Váhu

Dňa 12. júna zorganizoval Odštepňový závod Tatry (LS Čierny Váh) v spolupráci s Pro Silva Slovakia odborný lesnícky deň pod názvom „Deň smreka a iných drevín“. Podujatie bolo určené pre zamestnancov podniku LESY SR a pozvaných odborníkov z lesníckej praxe. Lektorský zbor tvorili členovia výboru PSS Ing. Michal Konečný, Ing. Michal Písarčík a Ing. Rudolf Mikuš, ktorých doplnil Ing. Ján Ondruš.

Hlavným cieľom odborných ukážok bola prezentácia metodických postupov zameraných na stabilizáciu a výchovu zanedbaných smrekových porastov, kde je prioritou zvýšenie ich statickej odolnosti. Súbežne s tým bola zdôraznená potreba druhovej konverzie prostredníctvom podpory prirodzenej obnovy buka, jedle a cenných listnáčov, čo je kľúčový predpoklad pre dosiahnutie druhovo pestrých a stabilných zmiešaných lesov.

Diskusia k rekonštrukcii smrekových porastov - v popredí Ing. Mikuš

V rámci diskusie sa pozornosť sústredila na analýzu intenzity a dynamiky zásahov, najmä na určenie optimálnej miery presvetlenia porastov nevyhnutnej pre úspešné odrastanie cieľových drevín. Celý proces smeruje k dôslednej aplikácii vhodných hospodárskych spôsobov a foriem rubov, ktoré sú v plnom súlade s princípmi prírody blízkeho hospodárenia (PBHL).

Vysoko odborná diskusia priamo v terénnych ukážkach potvrdila opodstatnenosť prechodu na diferencované spôsoby obhospodarovania v horských oblastiach. Praktické ukážky demonštrovali, že správne zvolená intenzita a načasovanie zásahov sú kľúčové pre budúcu odolnosť tatranských lesov.

Lesnícky deň pri príležitosti nedožitých 60. rokov Ing. Pavla Dendysa in memoriam organizovaný odštepným závodom Tatry, pod záštitou Lesnej správy Zákamenné a Pro Silva Slovakia konaný dňa 12.9.2025

Kritický stav smrekových lesov v oblastiach Kysúc, Oravy a Tatier, spôsobený kombináciou podkôrneho hmyzu a klimatických extrémov, si vyžaduje prechod od pasívneho riešenia kalamít k aktívnemu manažmentu budúceho rizika. Kľúčovou stratégiou je realizácia podsadiet a predsadiet pôvodných tienných drevín – jedle a buka – pod ochranou clonou ešte funkčných, hoci oslabených smrečín. Tento prístup je ekonomicky aj ekologicky efektívnejší než umelá obnova na holinách, nakoľko zostatkový kryt materského porastu vytvára pre mladé dreviny optimálnu mikroklimu a chráni ich pred úpalom a suchom. Cieľom je využiť adaptačný čas rozpadajúcej sa generácie na prinavrátanie prirodzeného drevinového zloženia, ktoré je doložené historickými dokumentmi aj pralesovitými zvyškami (napr. Ošust). Takto vytvorená nová generácia lesa predstavuje základ pre budúcu ekologickú stabilitu a kontinuitu lesných funkcií v zasiahnutých regiónoch.

Exkurzný objekt č. 1 Prestavba mladého lesného porastu demonštroval prestavbu mladiny a žrdoviny na trvalo viacetážový porast. Cieľom diferencovaných opatrení – od prerezávok až po úrovňové prebierky – je zvýšenie ekologickej stability a druhovej pestrosti (smrek, jedľa, buk). Záseh sa sústreďuje na výchovu 300 – 400 bioskupín na hektár, kde sa uvoľnením korún perspektívnych jedincov podporuje ich statická odolnosť a prirodzená štrukturalizácia. Tento prístup efektívne využíva výškový rast a konkurenciu drevín na postupný prechod k prírode blízkeho hospodáreniu. V praxi často diskutovanou otázkou je odstránenie či ponechanie bez zásahu najspodnejšej vrstvy stromov s výškou do 1 m , ktorá je s najväčšou pravdepodobnosťou odsúdená na prirodzenú redukciu vplyvom pozvoľnej straty svetla. V tomto poraste bola ponechaná bez zásahu, slúži ako ohryzová plocha pre lesnú zver, ak bude v budúcnosti prekážať pri pohybe dreva, tak bude na týchto približovacích trasách prednostne odstránená.

*Demonštračný objekt Parač –
výsledok predsadiet buka a jedle
ako jeden z nástrojov prebudovy
porastov cez následnú generáciu.*

Exkurzný objekt č. 3: Priama prebudova existujúceho lesného porastu dokumentoval T proces transformácie pôvodne rovnorodého smrekového lesa na trvalo viacetážovú štruktúru. Kľúčovým impulzom pre prestavbu bola snehová kalamita v roku 1986, ktorá prirodzene presvetlila porast a iniciovala zmladenie. Hospodárenie sa opiera o ponechanie približne 100 ks/ha vitálnych materských stromov, ktoré plnia ochrannú a tieniacu funkciu pre vznikajúce následné generácie. Chýbajúca jedľa a buk sú dopĺňané skupinovými podsadbami a podsejbami, pričom cieľom je vytvoriť priestorovo diferencovanú mozaiku s nepretržitou obnovnou dobou. Výška ťažby je citlivo nastavená na 80 % celkového bežného prírastku (cca 106), čo zabezpečuje kontinuitu zásob a stabilitu porastu. Jednotlivý výber sa riadi prísnymi kritériami, od zdravotného stavu až po cieľovú hrúbku 45 – 50 cm. Celý proces smeruje k vytvoreniu odolného, druhovo pestrého lesa, ktorý je ekonomicky efektívnejší a ekologicky stabilnejší než klasický les vekových tried.

Rozpad smrekových porastov na Slovensku vyžaduje prechod od nákladnej umelej obnovy k princípom prírode blízkeho hospodárenia. Praktické postupy Ing. Pavla Dendysa dokazujú, že kľúčom k stabilite je biologická racionalizácia, ktorá využíva prirodzené rastové procesy a autochtónne dreviny. Úspech tohto modelu však závisí od trpezlivého a kontinuálneho uplatňovania pestovných zásad, ktoré presahujú dĺžku produktívneho veku jedného lesníka. Cieľom je vytvoriť vertikálne diferencované a druhovo pestré lesy, ktoré budú schopné plniť svoje produkčné aj ekologické funkcie v meniacej sa klíme. Seminár odborne organozaovali a zatsrešili naši clenovia Ing. Peter Valek a Ing. Maroš Bartoš

Odhalenie pamätného kameňa Ing. Pavlovi Dendysovi; rečník: Ing. Anton Kondela (vedúci LS Zákamenné)

Seminár odborne zastrešili naši clenovia Ing. Maroš Bartoš a Ing. Peter Valek (v pozadí emeritný prof. Saniga)

Dub pod drobnohľadom: Nové odborné filmy z praxe ukazujú prírode blízke pestovanie lesa

V roku 2025 sa náš člen Ing. Dušan Mikuš v spolupráci s organizáciou Pro Silva Bohemica podieľal na príprave krátkometrážnych odborných filmov zo série Dobrá praxe pro les. Najnovšie diely sa zameriavajú na tému pestovania duba a dubových porastov na lesnej správe Duchonka a prinášajú praktický, terénny pohľad na moderné, prírode blízke postupy hospodárenia.

Cieľom filmov je prepojiť odborné poznatky s reálnou lesníckou praxou. Určené sú predovšetkým profesionálnym lesníkom, no zrozumiteľnou formou približujú jednotlivé fázy, procesy a rozhodovania aj širšej verejnosti. Divák tak môže sledovať konkrétne pestovné zásahy, spôsob práce s prirodzenou obnovou, podporu cieľových drevín aj dlhodobé smerovanie dubových porastov.

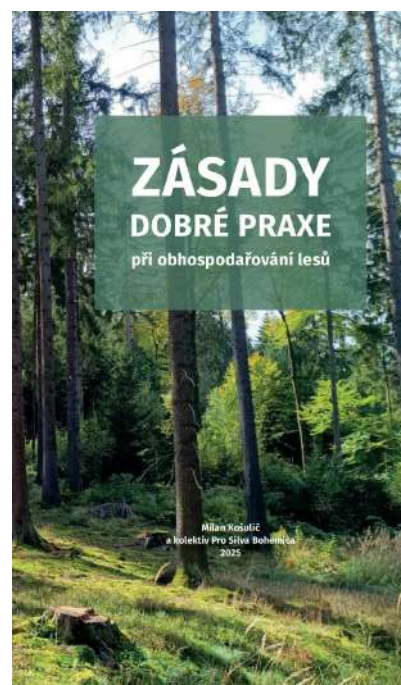
Séria Dobrá praxe pro les dlhodobo pokrýva pestré spektrum tém. Okrem pestovania duba prináša napríklad spracovanie postupov nerúbaňového hospodárenia v borovicových porastoch, obnovu kalamitných plôch prostredníctvom pionierskych drevín, prestavbu smrekových porastov či ďalšie modelové príklady prírode blízkeho manažmentu lesa.

Všetky doteraz publikované filmy z tejto série sú voľne dostupné na platforme YouTube – Dobrá praxe pro les:

<https://www.youtube.com/watch?v=BtEKysBflxQ>

Ing. Mikuš vysvetľuje princípy PBHL v dubových porastoch.

Príručka manažmentových odporúčaní pre zachovanie úrodnosti lesnej pôdy, zadržiavania vody, ekologickej stability a kvalitnej produkcie dreva.

Pro Silva Slovakia vstupuje do projektu CENTRAL-BIC: nový model prírodného turizmu pre Volovské vrchy

Pro Silva Slovakia sa na konci roka 2025, na pozvanie Technickej univerzity v Košiciach, zapojila do medzinárodného projektu CENTRAL-BIC financovaného z programu Interreg CENTRAL EUROPE. Projekt sa zameriava na rozvoj prírodného turizmu, ochranu biodiverzity a udržateľné využívanie krajiny, pričom pilotným územím na Slovensku sú Volovské vrchy. V regióne sa postupne vytvára komunita miestnych aktérov, ktorí majú záujem spolupracovať na jeho dlhodobom a zodpovednom rozvoji.

Jedným z hlavných výstupov projektu bude pilotný koncept integrovaného turizmu spolu s online platformou, ktorá prepojí poskytovateľov služieb, farmárov, remeselníkov a ďalších lokálnych partnerov. Cieľom je posilniť miestnu ponuku služieb a zefektívniť propagáciu územia.

Dôležitým pilierom projektu sú výberkové lesy na Smolníckej osade, ktoré predstavujú ukážkový príklad udržateľného hospodárenia vhodne prepojeného s environmentálnym vzdelávaním a šetrným turizmom. Pro Silva Slovakia v projekte vystupuje ako ambasádor prírody blízkeho lesného hospodárenia a veríme, že aj vďaka tejto iniciatíve sa princípy PBHL dostanú výraznejšie do povedomia odbornej aj širokej verejnosti.

Vstup predsedu Pro Silva M. Tomčíka na tému PBHL.

Prezentácia prírodného turizmu.

Odborníci z praxe vzdelávajú budúcich lesníkov na Technickej univerzite vo Zvolene

Participácia členov OZ ProSilva Slovakia na vysokoškolskom vzdelávaní ProSilva Slovakia mala vždy blízko k lesníckemu vysokoškolskému vzdelávaniu. Mnohí jej aj významní členovia boli a sú pedagógmi na Lesníckej fakulte Technickej univerzity vo Zvolene (LF TU). Prírode blízke hospodárenie v lesoch (PBHL) je súčasťou výučby viacerých predmetov, pretože PBHL je vhodným nástrojom z rôznych hľadísk lesného hospodárstva. Je tomu tak aj pri predmete Adaptácia lesných ekosystémov na globálne environmentálne zmeny, na výučbe ktorého sa podieľajú aj viacerí členovia ProSilva, ktorých profesiou nie je prioritne pedagogická činnosť, ale sú to odborníci z praxe. Ich praktické skúsenosti sú pri výučbe veľmi cenné obzvlášť preto, lebo daný predmet sa vyučuje v 2. ročníku II. stupňa (5. rok štúdia na LF TU). Ponúkame stručný prehľad pedagogických aktivít:

Prednášky:

- Ing. Michal Tomčík - Obhospodarovanie lesov v NP Slovenský raj, adaptívny manažment lesov v NP v rukách ochrany prírody
- Ing. Dušan Mikuš - Prírode blízke pestovanie lesa a zvyšovanie efektívnosti hospodárenia v listnatých porastoch
- Ing. et Ing. Jerguš Rybár, PhD. - alternatívne metódy inventarizácie a manažmentu lesov

Terénne cvičenia:

- Ing. et Ing. Jerguš Rybár, PhD. – diskusia ku praktickým aspektom obhospodarovania v lesoch na príklade okolia Zvolenskej Slatiny a Čierneho Balogu
- Ing. Jozef Capuliak, PhD. – hlavné cvičenia z predmetu v lesoch mesta Krupina (dubové porasty)
- Ing. Miroslav Ondruš, PhD. – hlavné cvičenia z predmetu v lesoch okolo Korytnice (zmiešané lesy drevín smrek, buk, jedľa)

Terénne cvičenia v Mestských lesoch Krupina - lektor J. Capuliak

Analýza Pro Silva: Riziká a výzvy implementácie nariadenia EUDR na Slovensku

Analýza národných rizík implementácie nariadenia EUDR na Slovensku (Pro Silva) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1115 (EUDR) o predchádzaní odlesňovaniu a degradácii lesov predstavuje zásadný zlom pre celý lesnícko-drevársky sektor. Hoci je environmentálny cieľ nariadenia nespochybniteľný, jeho zavedenie do praxe prináša mimoriadne výzvy pre všetkých – od vlastníkov lesov až po finálnych spracovateľov.

Pro Silva vypracovala pre organizáciu WWF Slovensko analýzu, ktorej cieľom je identifikovať riziká a navrhnúť realistickú cestu k funkčnej implementácii v podmienkach SR.:

Štúdia stojí na piatich pilieroch analytických metód:

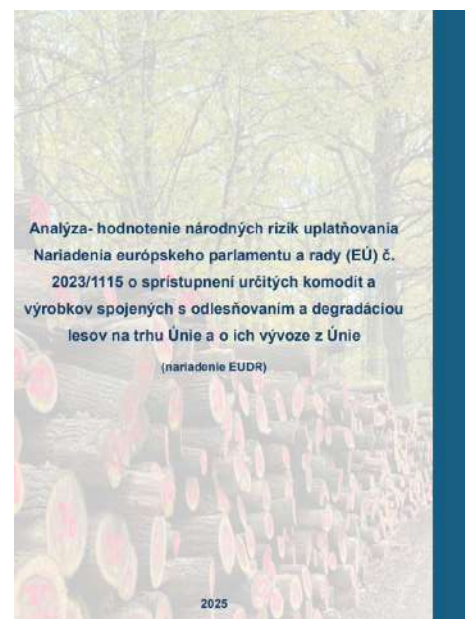
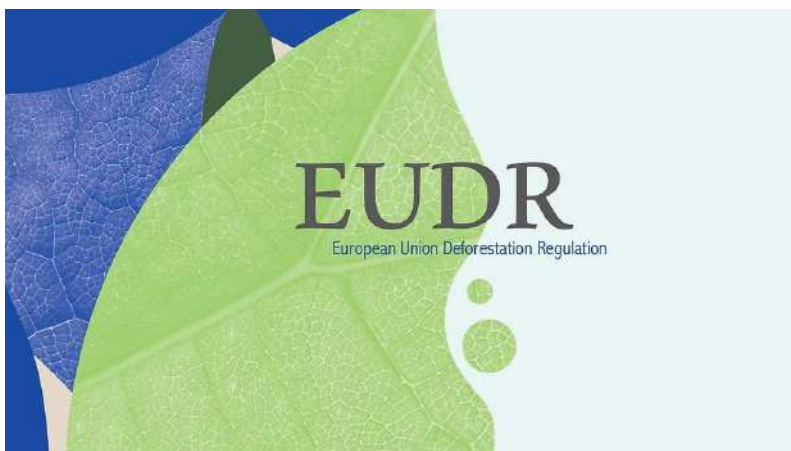
Analýza právneho rámca: Expertný výklad textu EUDR a jeho preklad do konkrétnych praktických požiadaviek pre subjekty na Slovensku.

Analýza súladu legislatívy: Systematické mapovanie a porovnanie slovenskej legislatívy s nárokmi EUDR s cieľom odhaliť nejednoznačné či sporné body.

Hodnotenie pripravenosti: Sekundárna analýza odborných správ a primárny zber dát cez dotazníky a hĺbkové rozhovory s aktérmi v sektore (vlastníci, OLH, spracovatelia). Preverili sme aj úroveň digitalizácie a systémy evidencie.

Kategorizácia rizík: Cez scenárovú analýzu a participatívne hodnotenie sme identifikovali riziká v šiestich kategóriách: environmentálne, ekonomické, technické, prevádzkové, legislatívne a informačné.

Formulovanie odporúčaní: Výstupom je súbor praktických krokov pre tvorcov legislatívy, kontrolné inštitúcie (NLC, SLDI) a samotných hospodárov.

*Štúdia hodnotenia rizík
uplatňovania EUDR.*

Študenti spoznávajú prírode blízke hospodárenie v Duchonke a Starej Myjave

V dňoch 17. a 18. júna sme v teréne privítali novú generáciu lesníkov. Študenti Strednej odbornej školy lesníckej a drevárskej z Liptovského Hrádku navštívili lokality Duchonka a Stará Myjava, aby na vlastné oči videli, čo v praxi znamená prírode blízke hospodárenie. Na LS Duchonka sme sa zamerali na dubové porasty a to ukázkou manažmentových opatrení vo výmladkových lesoch a lesoch vzniknutých zo semennej obnovy.

Klimatická zmena prináša čoraz častejšie extrémny počasie, ktoré ničia majetok - aj lesy.

Prírode blízke hospodárenie robí lesy odolnejšími voči klimatickým extrémom a zároveň ekonomicky udržateľnými. V Smolníckej Osade – najväčšom prírode blízko obhospodarovanom lese na Slovensku – silná víchrica poškodila len zhruba 1 % drevnej zásoby. Nevznikli pritom žiadne veľkoplošné holiny.

Vetrom poškodené miesta zostali malé a rozptýlené. Vďaka viacvrstvovej štruktúre lesa na týchto plochách naďalej rastú všetky generácie stromov – od najstarších až po mladé stromčeky.

Prirodzené zmladenie zabezpečí takmer 100 % obnovu lesa bez potreby umelého zalesňovania. Tým sa výrazne šetria ekonomické náklady. A vďaka kvalitnej sieti lesných ciest možno padnuté drevo bezpečne a efektívne spracovať.

Porasty si zachovávajú pestrú vertikálnu štruktúru aj po veternej smršti

Napísali o nás

Prírode blízke hospodárenie nie je len ekologická voľba – podľa lesníka a predsedu občianskeho združenia Pro Silva Slovakia Michala Tomčíka prináša aj ekonomické výhody. **Viac TU:**

<https://tinyurl.com/43b3jr2p>

Inšpirujeme sa prírodnými procesmi pralesa

Občianske združenie Pro Silva Slovakia dlhodobo uplatňuje a propaguje princípy prírode blízkeho hospodárenia v lesoch. Najnovšie sme ich priblížili aj v reportáži STVR o bukových lesoch, natočenej v demonštračnom objekte Kráľovčiek, kde sme nedávno zorganizovali celoslovenský seminár Pro Silva.

<https://tinyurl.com/3a9urmuc>

Z lesa si berú len úroky, kapitál nechávajú rásť

Na prvý pohľad ide o obyčajný les v Smolníckej osade – no pri bližšom pohľade odhalíte jeho výnimočnosť. Nenájdete tu holoruby, pôda nie je zničená ťažkou technikou a mladé stromčeky tu vyrastajú prirodzene, bez umelého zalesňovania. Z lesa, ktorý mal byť už dávno vyrúbaný, sa každých 10 rokov ťaží kvalitná guľatina, no zásoba dreva rastie. Ako to nazval lesník Jaroslav Kovalčík? Perpetuum mobile. „Najnákladnejšiu robotu spraví príroda sama – a ešte aj lepšie,“ hovorí lesník Michal Tomčík

O ekonomických a ekologických výhodách prírode blízkeho hospodárenia sa dočítate viac v jednom z najčítanejších denníkov: <https://chs.kim/jhwko>

Aktivity Pro Silva v Európe

Celoeurópske stretnutie Pro Silva, tento krát v Taliansku

ProSilva Europe každoročne organizuje výročné stretnutia členských krajín s cieľom zabezpečiť organizačné vedenie európskeho hnutia, podporovať vzájomné spoznávanie a sietovanie medzi krajinami a zároveň šíriť praktické skúsenosti z terénu

Člen predstavenstva Pro Silva Slovakia, Michal Vančo, ktorý zároveň pôsobí ako tajomník predsedníctva celoeurópskej Pro Silvy, zastupoval slovenskú Pro Silvu na výročnom celoeurópskom stretnutí Pro Silva. Na výročnom stretnutí, ktoré sa v roku 2025 konalo v Taliansku na Sardínii, bola schválená stratégia Pro Silvy do roku 2030 s výhľadom na ďalšie obdobie, ktorá predstavuje víziu a hlavné zameranie Pro Silvy v Európe. Okrem rokovaní boli súčasťou medzinárodného stretnutia aj dva dni exkurzií v sardínskych lesoch, spojených s výmenou poznatkov a skúseností pri uplatňovaní prírody blízkeho hospodárenia.

Celoeurópske výročné stretnutie Pro Silva 2025 na Sardínii. Sprava doľava: Prezident celoeurópskej Pro Silvy Tomáš Vrška, viceprezident Eckart Senitza a tajomník Michal Vančo

Celoeurópske výročné stretnutie Pro Silva 2025

Lesom na Sardínii dominuje prevažne vždyzelený dub cezminový (*Quercus ilex*), väčšinou výmladkového pôvodu, ktorý sa využíva na produkciu palivového dreva, čo je najžiadanejší sortiment dreva na ostrove. Zároveň sa jeho žalude využívajú na pastvu domácich zvierat. Hospodársky významnou drevinou je aj dub korkový (*Q. suber*), využívaný na produkciu korku. Za najväčší problém lesov sú považované lesné požiare, ktoré predstavujú riziko aj z hľadiska civilnej ochrany.

*Celoeurópske výročné stretnutie
Pro Silva 2025 - v poraste duba
korkového.*

Výzvu pre manažment stredomorskej krajiny predstavuje taktiež odliv obyvateľstva do miest a opúšťanie tradičných foriem využívania krajiny a lesov – pastvy. Vylúčením pastvy sa zvyšuje riziko požiarov (nespasená suchá tráva a kry), zanikajú charakteristické biotopy a na ne viazaná biodiverzita. Hoci tieto lesy môžu byť predstavám lesníka zo strednej Európy pomerne vzdialené, výber lokality výročného stretnutia mal zdôrazniť variabilitu podmienok európskych lesov a hľadanie aj nekonvenčných ciest k prírode bližšiemu využívaniu lesov a ochrane špecifických foriem biodiverzity, ktoré sa vyvinuli v človekom formovanej kultúrnej krajine.

*Porasty duba cezminového na
Sardínii - prezentácia projektu
zameraného na integráciu ochrany
biodiverzity s produkciou dreva,
ktorý sa realizuje v tamojších
štátnych lesoch*

Stratégia Pro Silvy do roku 2030 a ďalej

Na celoeurópskom výročnom stretnutí Pro Silva 2025 v Taliansku bola členskými organizáciami prijatá stratégia rozvoja Pro Silvy do roku 2030 s výhľadom na ďalšie obdobie do roku 2050. Stratégia definuje víziu a poslanie Pro Silvy ako organizácie presadzujúcej pestovanie druhovo pestrých, rôznovekých lesov s nepravidelnou štruktúrou, ktoré vytvárajú komplexné ekosystémy, ako aj ich vyvážené a multifunkčné využívanie zachovávajúce biodiverzitu a odolnosť takto obhospodarovaných lesov.

Prípravu stratégie si „vynútila“ rastúca pozornosť venovaná prírode blízkeho hospodáreniu v Európe a politikách EÚ. Pro Silva má v tomto prostredí ambíciu udržať si postavenie kľúčového hráča v oblasti propagácie prírode blízkeho lesníctva v Európe s víziou aby do roku 2050 bolo prírode blízke hospodárenie akceptované ako hlavné smerovanie lesníctva. Stratégia identifikuje tri hlavné oblasti rozvoja organizácie v nasledujúcom období, ktoré zároveň vytvárajú rámec činnosti aktuálneho výboru:

- Rozvoj siete demonštračných objektov poskytujúcej praktické ukážky a informácie o PBHL
- Propagácia a presadzovanie PBHL v politikách a lesníckej praxi
- Rozvoj spolupráce v internej (členskej) aj externej sieti partnerov

Pro Silva v roku 2025 získala na realizáciu týchto cieľov grant z Európskeho klimatického fondu a takiež podala žiadosť o podporu v rámci schémy LIFE-PLP. Stratégia sa pripravovala už od roku 2023 a na jej príprave spolupracoval aj Michal Vančo, ktorý je toho času členom predstavenstva Pro Silva Slovakia. Stratégia je momentálne dostupná v anglickom jazyku na webovej stránke pro Silvy, pričom sa pripravuje jej preklad do slovenčiny.

*Ing. Michal Vančo, delegát
pre medzinárodnú
spoluprácu Pro Silva
Slovakia a tajomník Pro
Silva Europe*

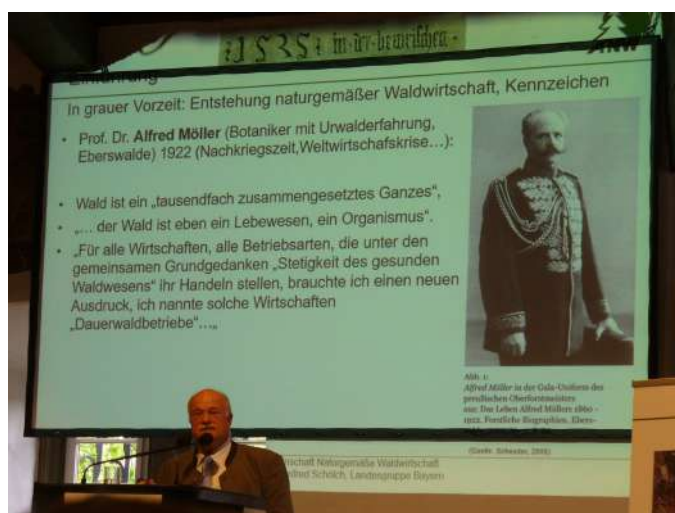
75 rokov Pracovnej skupiny pre prírodu blízke lesné hospodárstvo (Arbeitsgemeinschaft Naturgemäße Waldwirtschaft ANW)

Pracovná skupina pre prírodu blízke lesné hospodárstvo v Nemecku (ANW) oslávila 27.mája 2025 svoje 75. výročie založenia slávnostným podujatím v historickom meste Schwäbisch Hall (Baden-Württemberg). Slávnostné zhromaždenie sa uskutočnilo symbolicky na mieste, kde bola ANW pred trištvrte storočím založená, ale okrem pohľadu do minulosti sa účastníci stretnutia zamerali predovšetkým na budúcnosť lesov a ich prírode blízkeho obhospodarovania.

Predseda ANW Deutschland Hans von der Goltz vo svojom slávnostnom príhovore zdôraznil: „Všeobecné znižovanie vitality lesov vyvoláva bezprecedentné riziko ďalšieho rozsiahleho úbytku lesov. Aby sa toto riziko obmedzilo, je potrebné spojiť všetky sily v oblasti lesného hospodárstva. Doposiaľ bola spoločná cieľavedomá činnosť príliš často obmedzovaná kvôli ideologickým a mocenským záujmom jednotlivých aktérov. Vzhľadom na hroziacu stratu životne dôležitých ekosystémových služieb lesa sa to musí zmeniť. Preto dnes oslavujeme spolu s mnohými ľuďmi, ktorí nesú spoluzodpovednosť za úspešnú transformáciu lesov v kontexte klimatických zmien.“

Na stretnutie prijalo pozvanie približne 100 hostí z ministerstiev životného prostredia a poľnohospodárstva, lesných správ, vedeckých kruhov, organizácií ochrany prírody, vlastníkov lesov, poľovníckych spolkov a medzinárodných partnerských združení. Hnutie Pro Silva Europa malo zastúpenie v osobe prezidenta doc. Tomáša Vršku a medzi zástupcami partnerských organizácií nechýbal ani zástupca Pro Silva Slovensko (prof. Ing. Stanislav Kucbel, PhD.). Predseda ANW adresoval účastníkom podujatia okrem iného túto výzvu:

„Spája nás základné presvedčenie, že len zmiešané, štruktúrne bohaté a v značnej miere zachované lesné ekosystémy môžu odolávať zmene klímy. Prostredníctvom Dauerwaldu (trvalého, prírode blízkeho lesa), ktorý ANW propaguje už 75 rokov, ponúkame osvedčený a overený model udržateľného lesného hospodárstva. Zákony, smernice o podpore a programy lesného hospodárstva by sa mali čo najskôr modifikovať, aby sme všetci spoločne mohli konať. Nemáme už čas na ideologicky motivované diskusie.“

V čase založenia ANW boli lesy v Nemecku obhospodarované prevažne holorubom, čo ANW ostro kritizovala a na príklade svojich demonštračných objektov ukázala alternatívy. Prírode blízke lesy s rôznorodou drevinovou skladbou a vekovou štruktúrou obhospodarované podľa zásad ANW sú preukázateľne odolnejšie ako rovnoveké monokultúry. Sú lepšie pripravené na to, aby aj v klimaticky kritických obdobiach trvaloudržateľne poskytovali spoločensky očakávané ekosystémové služby v oblasti produkcie dreva, rekreácie, ochrany klímy, prírody a druhov.

Predpoludňajší program slávnostného stretnutia patril bloku prednášok, ktorých spoločnou témou bola úloha ANW a jej aktivity pri presadzovaní myšlienok aj praxe prírode blízkeho hospodárenia v lesoch.

Pretože najvhodnejším a najpríjemnejším prostredím pre takéto stretnutia je les, popoludnie bolo venované exkurzii do revíru Gaildorf, ktorý patrí kniežacej rodine zu Bentheim. Revír Gaildorf je v lesníckych kruhoch známy okrem iného tým, že v ňom na prelome 19. a 20. storočia pôsobil Christof Wagner, neskorší profesor lesníckych vied na univerzite v Tübingene. Práve tu vznikol a pri obnove porastov bol uplatňovaný Wagnerov okrajový rub, ktorý je dodnes súčasťou učebníc pestovania lesa. Prehliadku viedol majiteľ lesa Ferdinand Fürst zu Bentheim spolu so svojim správcom Henningom Bussom a lesníkom Ulrichom Stahlom. Na lesnom majetku rodiny zu Bentheim, sa s prírode blízkeým hospodárením začalo už v roku 1980.

Po veternej smršti Wiebke v roku 1990 vlastník zintenzívnil úsilie o stabilnejšie, drevinove pestrejšie a štrukturovanejšie lesy. Najmä vďaka dôslednej regulácii početných stavov srnčej zveri na znesiteľnú úroveň sa podarilo dosiahnuť požadované zmiešanie drevín, predovšetkým zvýšenie zastúpenia klimaticky stabilnejšej jedle bielej. Dnes je vďaka tomu revír Gaildorf zeleným ostrovom uprostred komplexov lesov s často zníženou vitalitou.

30 rokov PRO SILVA v Českej republike: Medzinárodné stretnutie s aktívnou účasťou Pro Silva Slovakia

V dňoch 24. – 25. apríla 2025 sa v Brne uskutočnili oslavy 30. výročia činnosti Pro Silva Bohemica. Konferencia s medzinárodnou účasťou a následná odborná exkurzia prilákali takmer 150 lesníkov, odborníkov a podporovateľov prírode blízkeho hospodárenia z viacerých európskych krajín. Konferenčnú časť viedol predseda českej pobočky Tomáš Pospíšil. Program otvorili odborné prednášky venované 30 rokom činnosti hnutia v Česku, výsledkom PRO SILVA v Európe, pestovaniu štruktúrne bohatých lesov, kontrolným metódam v hospodárskej úprave lesov a legislatívnemu pohľadu na celostnú starostlivosť o les. Prednášky boli tlmočené do angličtiny, čo umožnilo plnohodnotnú účasť zahraničných hostí.

Dôležitou súčasťou programu bola panelová diskusia zástupcov národných organizácií PRO SILVA zo susedných krajín. Slovensko v nej reprezentoval predseda Pro Silva Slovakia Ing. Michal Tomčík, ktorý predstavil skúsenosti s uplatňovaním prírode blízkeho hospodárenia a adaptáciou lesov na meniace sa klimatické podmienky. Diskusia poukázala na rozdiely aj spoločné výzvy jednotlivých krajín v oblasti legislatívy, tradícií a stanovištných pomerov, no zároveň potvrdila spoločný odborný základ prístupu PRO SILVA.

Druhý deň podujatia patril terénnej exkurzii v lesoch Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny pri MENDELU Brno. Účastníci si priamo v porastoch prezreli príklady hospodárenia typu Dauerwald v zmiešaných bučinách a dubinách, ukážky využitia kontrolnej metódy plánovania aj model prepojenia produkčných, výskumných a vzdelávacích funkcií lesa.

Oslavy potvrdili silu medzinárodnej spolupráce a zároveň zviditeľnili aktívnu úlohu Pro Silva Slovakia v európskej odbornej sieti prírode blízkeho lesníctva.

*Panelová diskusia medzi zástupcami Slovenska, Rakúska, Maďarska, Nemecka :
Dr. Eckart Senitza – prezident Pro Silva Austria;
viceprezident Pro Silva Europa – Maciej Pach, Ph.D., DSc. – prezident Pro Silva Polonia;
Ing. Michal Tomčík – prezident Pro Silva Slovakia;
Peter Csépanyi Ph.D. – mezinárodní delegát Pro Silva Hungaria
Hinrich Joost Baerwald – mezinárodní delegát ANW Deutschland;
prof. Dr. Manfred Schölch – prezident ANW Bayern, Deutschland*

Aktivity súvisiace s PBHL

Rešpekt, pokora a rozvaha Lesník Jaroslav Kovalčík ocenený za celoživotnú službu lesu

Lesník Jaroslav Kovalčík sa stal v poradí 8. laureátom Ceny prof. Štefana Korpela za rok 2025, ktorú udeľuje Lesnícka fakulta. Návrhy na udelenie tejto ceny môžu doručiť lesnícke inštitúcie, organizácie, kolektívy, alebo pracovníci lesníckej praxe a štátnej ochrany prírody. O laureátovi rozhoduje 9-členné kuratórium tajným hlasovaním zložené z predstaviteľov Pro Silva Slovakia a Lesníckej fakulty.

Ocenenie získal za vynikajúce zásluhy pri obhospodarovaní lesov prírode blízokým spôsobom v súlade so zásadami hnutia Pro Silva. Po absolvovaní štúdia na Stredná odborná škola lesnícka v Prešove sa už viac ako 30 rokov venuje citlivému a udržateľnému hospodáreniu lesov v pohorí Volovské vrchy (okres Gelnica), na lokalite známej ako Smolnícka osada – LESY Slovenskej republiky. Výberkové lesy, ktoré tu spravuje, predstavujú najväčší a najstarší objekt Pro Silva na Slovensku – vzorové lesy prírode blízkeho hospodárenia.

Jaroslav Kovalčík pokračuje v odkaze Ladislava Alcнауera, priekopníka prírode blízkeho hospodárenia na Slovensku, s ktorým dlhé roky spolupracoval a ktorý ho naučil, že les si zaslúži rešpekt, pokoru a rozvahu. Výsledkom ich spoločného úsilia sú viacetážové, druhovo pestré a stabilné lesy, ktoré obdivujú odborníci zo Slovenska aj zo sveta s výmerou viac ako 2100 hektárov.

Lesník, Jaroslav Kovalčík

Súčasťou lesov Smolníckej osady je aj lesný náučný chodník, po ktorom Jaroslav Kovalčík pravidelne sprevádza lesníkov, študentov, ochranárov aj širokú verejnosť, čím aktívne šíri osvetu o prírode blízkom hospodárení v lesoch. Okrem každodennej práce v lese úzko spolupracuje aj s lesníckou vedou, najmä s odborníkmi Lesníckej fakulty TU vo Zvolene, a prispieva tak k rozvoju poznatkov aj praktických skúseností pestovania lesov pre budúce generácie.

Ako dlhoročnému členovi hnutia Pro Silva, dnes OZ Pro Silva Slovakia, mu srdečne blahoželáme a ďakujeme, že svojím príkladom ukazuje cestu, ako hospodáriť ekonomicky výhodne a s rešpektom k prírode.

Predchádzajúci laureáti Ceny prof. Štefana Korpeľa:

2024 – Ing. Julián Tomašík, PhD.

2023 – Ing. Rudolf Bruchánik

2022 – Ing. Ján Farkaš a Ing. Pavol Konečný

2021 – Ing. Pavol Dendys

2019 – Ing. Dušan Mikuš

2018 – Miroslav Kováč

Návrhy na udelenie Ceny Prof. Štefana Korpeľa môžu Kuratóriu doručiť lesnícke inštitúcie, organizácie, kolektívy, alebo pracovníci lesníckej praxe a štátnej ochrany prírody vo vyhlásenom termíne, spravidla do 28. 2. príslušného kalendárneho roka, na adresu Dekanátu Lesníckej fakulty TU vo Zvolene.

Maximálne využitie prirodzených procesov - obnovy lesa

Kvalitná dopravná sieť je dôležitá pre šetrné hospodárenia v lesoch.

Lesník, ktorý zmenil pohľad na hospodárenie v smrekových lesoch

Pred 60 rokmi sa v Námestove narodil človek, ktorý sa stal neodmysliteľnou súčasťou pokroku v hospodárení našich lesov – lesník Pavol Dendys. Po štúdiu na Lesníckej fakulte vo Zvolene vykonával pozíciu lesníka na Lesnej správe Zákamenné - LESY Slovenskej republiky

Neostal len pri teórii – jeho priekopnícke postupy hospodárenia vytvorili a udržiavali rovnováhu medzi produkčnými a mimoprodukčnými funkciami lesov. Postupne sa stal jedným z najvýznamnejších priekopníkov prírode blízkeho hospodárenia, so zameraním na smrekové lesy Oravského regiónu.

Počas svojej kariéry intenzívne spolupracoval s odborníkmi a vzdelával lesníkov, vlastníkov lesov aj verejnosť, pričom kládol veľký dôraz na zodpovedný prístup k lesom a ich ochrane, vrátane ochrany prirodzených biotopov vzácnych druhov, ako je napríklad hlucháň hôrny.

Svojou prácou dokázal, že aj v ére klimatických zmien je možné zlepšiť zdravotnú kondíciu našich lesov. Na území, ktoré obhospodaroval sa mu podarilo zastaviť rozpad smrekových lesov vďaka prírode blízkemu hospodáreniu. Jeho prístup priniesol nielen priaznivé ekologické výsledky, ale aj ekonomické výhody – znížil náklady na obhospodarovanie lesa a zároveň zvýšil výnosy z ťažby a predaja dreva.

Počas svojho života bol kľúčovým členom pri založení a fungovaní Pro Silva Slovakia, organizácie podporujúcej prírode blízke hospodárenie na Slovensku. V roku 2021 získal Cenu prof. Korpeľa od dekana Lesníckej fakulty TU Zvolen ako uznanie za svoj celoživotný prínos k lesníctvu

Pavol Dendys zohral kľúčovú úlohu pri zavádzaní legislatívnych zmien, ktoré prispeli k ochrane našich lesov pre budúce generácie. Ako lektor sa podieľal na vzdelávaní odborných lesných hospodárov a svojimi skúsenosťami ovplyvnil množstvo profesionálov. Bol uznávaný nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí za svoj prístup k lesnému hospodáreniu a aktívnu úlohu pri ochrane prírody.

INTERREG CZ-SK

V rámci projektu Lesy pre klímu (INTERREG CZ-SK) sa 20. – 21. februára 2025 uskutočnila druhá terénna exkurzia v LS Luhačovice a areáli Kloboucka lesní. Partneri sa oboznámili s implementáciou vodozadržných opatrení, podsadiet a manažmentu PBHL, ako aj s inováciami v drevospracujúcom priemysle.

Plánované aktivity zahŕňajú rekultiváciu lesných ciest, spevňovanie podmáčaných miest, podsadby jedle a cenných listnáčov a vznik trvalo viacetážových a mozaikových porastov. Exkurzia podporila medzinárodnú spoluprácu a výmenu skúseností, pričom ďalšie stretnutie projektu Lesy pre klímu predstaví hotové výsledky a prvky realizovaných opatrení.

Lesné porasty s dominanciou buka sa v oblasti Vlárského priesmyku vyznačujú mimoriadnym kvalitatívnym potenciálom.

Jedľa, ktorá má v oblasti nesúvislý areál rozšírenia je úspešne prirodzene obnovovaná s využitím oplôtkov.

Hospodárenie OZ

Stav finančných prostriedkov k 1.1.2025		10 890,72 €
prijmy	výdaje	rozdiel
19 823,92 €	15 378,10 €	4 445,82 €
hotovosť v pokladni k 31.12.2025		3,26 €
stav na účte k 31.12.2025		15 333,28 €
Spolu k 31.12.2025 (účet + hotovosť)		15 336,54€

Kontakty

Webová stránka:

www.prosilvaslovakia.sk

Mailová adresa:

info@prosilvaslovakia.sk

Sociálne siete:

facebook.com/ProSilvaSlovakia

Instagram.com/ProSilvaSlovakia

Medzinárodné hnutie Pro Silva:

www.prosilva.org